

5. ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดพะเยา มีพื้นที่ รวมประมาณ 6,187.74 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,867,337.73 ไร่ มีสภาพเป็นพื้นที่ป่า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.77 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีเนื้อที่ 3,203.38 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,002,110.91 มีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย ดังนี้

ตารางที่ 1 รายละเอียดพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย

อุทยานแห่งชาติ (5 แห่ง)	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (2 แห่ง)	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (1 แห่ง)	ป่าสงวนแห่งชาติ (15 แห่ง)
1. อุทยานแห่งชาติ ดอยภูนาง	1. เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่าเวียงลอ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ทับปฎาลอ	1. ป่าแม่ต้า
2. อุทยานแห่งชาติ ภูซาง	2. เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่าดอยผา ช้าง		2. ป่าห้วยดอกเข็ม ป่าแม่อิงฝิ่งขวา
3. อุทยานแห่งชาติ แม่ปืม			3. ป่าแม่ร่องซุย
4. อุทยานแห่งชาติ ดอยหลวง			4. ป่าแม่ลอยไร่ - สักลอ - น้ำพุ
5. อุทยานแห่งชาติ ถ้ำสะเกิน			5. ป่าแม่จุน
			6. ป่าแม่ฮ้องป้อ - ป่าห้วยแก้ว และป่าแม่อิง ฝิ่งซ้าย
			7. ป่าห้วยบง - ห้วยเคียน
			8. ป่าแม่ต้า - แม่ณาเรือ
			9. ป่าแม่ลาวฝิ่งขวา - ป่าแม่सान - ป่าแม่ใจ
			10. ป่าแม่ปืม - ป่าแม่พุ่ง
			11. ป่าแม่ปืม - ป่าดงประดู่
			12. ป่าแม่ยม
			13. ป่าน้ำแวน - ป่าห้วยไคร้
			14. ป่าน้ำเปือย - ป่าน้ำหย่วน และป่าน้ำลาว
			15. ป่าดอยบ่อส้มแล - ป่าดอยโป่งนก

ทรัพยากรน้ำ

จังหวัดพะเยาตั้งอยู่ในลุ่มน้ำอิง ซึ่งเป็นแม่น้ำสาขาของแม่น้ำโขงในลุ่มน้ำโขงตอนกลาง โดยครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำ 7,388 ตารางกิโลเมตร มีปริมาณน้ำท่าตามธรรมชาติ 2,247 ล้านลูกบาศก์เมตร และบางส่วนของพื้นที่อยู่ในลุ่มน้ำยมตอนบนที่มีแม่น้ำควม แม่น้ำจิม และแม่น้ำยมตอนบนไหลผ่าน

สำหรับแหล่งน้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดพะเยา บริเวณแอ่งเชียงราย-พะเยา-แม่สาย มีสภาพทางธรณีวิทยา ประกอบด้วยชั้นน้ำ 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นน้ำบาดาลในตะกอนน้ำพายุคปัจจุบัน ตะกอนน้ำพายุคเก่า ตะกอนลานตะพักลำน้ำระดับสูง

แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญ ได้แก่

1. **กว๊านพะเยา** มีเนื้อที่ประมาณ 12,831 ไร่ หรือประมาณ 20.53 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันสามารถเก็บกักน้ำได้ 33.84 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งสามารถช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรพื้นที่ท้ายกว๊านพะเยาในช่วงฤดูฝนได้มากถึง 300,000 ไร่ และในฤดูแล้งได้ 13,000 ไร่

2. **หนองเล็งทราย** เป็นแหล่งน้ำที่เป็นต้นน้ำของลำน้ำอิง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอแม่ใจ มีเนื้อที่ประมาณ 5,563 ไร่ และในปัจจุบันสามารถกักเก็บน้ำได้ 6.5 ล้านลูกบาศก์เมตร

3. **แม่น้ำอิง** มีต้นกำเนิดจากตอยหลวง อยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอแม่ใจ ลำน้ำส่วนหนึ่งไหลไปรวมกันที่หนองเล็งทรายทำให้เกิดเป็นแหล่งน้ำอิง แล้วไหลลงสู่กว๊านพะเยา และไหลลงสู่ลำน้ำโขงที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีความยาวรวมทั้งสิ้น 240 กิโลเมตร และมีความยาวของลำน้ำที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดพะเยา 154 กิโลเมตร

4. **แม่น้ำยม** มีต้นกำเนิดจากตอยภูลังกาของเทือกเขาผีปันน้ำในเขตอำเภอปง แล้วไหลผ่านอำเภอเชียงม่วน ผ่านอำเภอสอง จังหวัดแพร่ ไหลมาบรรจบกันที่แม่น้ำน่าน อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดพะเยา มีความยาว 120 กิโลเมตร โดยมีความยาวรวมทั้งสิ้น 770 กิโลเมตร

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพะเยา